

nujejo, „Hofkirche“. Znotraj je na vsaki strani pet velikanskih stebrov iz rujavega marmorja. Med vsakim teh peterih stebrov stoji v nenavadni velikosti štiri podobe iz črnega brona. Izdelane so tako naravno, da misliš, zdaj zdaj se ima katera prestopiti. V njih spoznaš slavne vladarje habsburške rodovine in viteze srednjega veka. Posebno dolgo sem ogledoval kralja jeruzalemskega, Bogomira Bouillon-skega s trnjevo krono na glavi. V sredi cerkve pa stoji eden najkrasnejših spominkov, kar jih menda ima Avstrija — to je kameniti sarkofag cesarja Maksimilijana (1493 do 1519), kateremu je bila posebno priljubljena lepa tirolska knježevina. Ptujec, ki si to ogleduje, strmi nad velikansko umetnostjo človeškega duha. Zgogovinoslovec Böhmer, ki je bil leta 1819. v tej cerkvi, je izrekel svoja čutila v vrsticah:

„Wer sind sie, die metallenen Gestalten,
Die hier vor Gott im ew'gen Cyklus halten
Die fürstliche Zusammenkunft in Erz?
An Maxens Grabmal steh' ich, tief verwundert,
Es greift aus jedem Bildniss ein Jahrhundert
Herüber in das aufgeschmolz'ne Herz.
Was jetzt der Erzkolossen inn'res Wesen,
Das ist auch der Lebenden gewesen:
Gediegenheit und Klang und Glanz und Kraft“.

Omeniti moram še dva spominka, ki se vidita v tej cerkvi. Precej pri vhodu na levo vgledaš lepo izdelano podobo Hoferjevo iz kararskega marmorja. Zelen venec, ki je vedno ovit okoli njegove zastave, kaže, da se ga hvaležno spominjajo potomci. Na nasprotni strani pa je ljubezen Tirolcev postavila spomin hrabrim rojakom, ki so padli v bojih od leta 1796. do 1809. Angelj drži v rokah pomenljivi napis: „Absorpta est mors in victoria!“ Pač res! Življenje so sicer dali za domovino, toda iz smrti je pričetela zmaga in po zmagi bila je lepa Tirolska ohranjena habsburški monarhiji. (Kon. prih.)

Mnogovrstne novice.

* *Smrt po muhi.* Nedavno je nek varšavski trgovec za kratek čas potoval na deželo in se po izletu vrnil po varšavsko-dunajski železnici domú. V vozu je zaspal; al kmalu ga je prebudil pik muhe na ustnico. Ko je prišel na dom, ste ustnici uže tako zatekli, da ste kakor dve veliki meseni klobasi se na obrazu videli, ki je v malo urah ves otekel. Hitro na pomoč poklicani zdravnik je skušal vse, kar je vedel in znal, da bi rešil nesrečneža, a zastonj! Pičeni od muhe, ki je gotovo se kje poprej kakega strupa živinskega ali človeškega nasrkala, je umrl še tisto noč vsled vstrupenja krvi. — Druga enako žalostna prigodba se je pripetila neki kmetici v občini Hradeški na Českem, katera tudi od muhe v glavo pičena je v malo urah smrt storila.

* *Koliko se na celem svetu papirja naredi in koliko parabi.* Mr. Munsell, tiskar v Ameriki, je izdal zanimivo knjižico, v kateri pripoveduje to-le: Na svetu živi okoli 1300 milijonov ljudi. Izmed teh jih 360 milijonov nima niti papirja niti pisalne priprave. 500 milijonov Mongolcev rabi papir, narejen iz peres in stebel različnih rastlin, 10 milijonov rabi lesene tablice, 130 milijonov pa — Perzijani, Indi, Armenci in Sirci — ima papir iz pavole. Ostalih 300 milijonov pa rabi naš navadni papir iz cunj, katerega se leto in dan 1800 milijonov funtov porabi; za to se potrebuje 200 milijonov funtov cunj, brez drugih reči, kakor slame, lesa, listja, katere primešujejo pri izdelovanju papirja. Računa se počez 6 funtov papirja na enega človeka leto in dan. V 3960 papirnicah dela 90.000 možkih in 18.000 žen-

skih delalcev. Potrebuje se vsako leto blizo 300 milijonov papirja za pisma, 900 milijonov papirja za tisek, 400 milijonov za tapete in enake reči in 200 milijonov sušilnega in zavijalnega papirja.

Naši dopisi.

Iz Rusije 25. sept. — *η.* — „Bella ali gerant, tu, felix Austria, nubes!“ Nehoté nam prihaja ta avstrijska deviza te dni na misel. Zakaj? — zato, ker te dni leti iz Berolina in z Dunaja na nas telegramov kakor listja in trave o neizmernih dunajskih ovacijah onemu možu, katerega Rusi imenujejo „železnega kancelarja“, Nemci „den Mann von Blut und Eisen“, — kako ga avstrijski Slovani imenujete, ni mi znano, le zdi se mi, da ga še ne poznate. To je veliki prigodek naših dni. Ko se je srečal v ruskem Aleksandrovem nemški cesar z ruskim cesarjem, ni to po besedah berolinskih časopisov prav nič pomenilo, in da bi komu na misel ne prišlo, da je to kaj pomenilo, napela sta oba Bismarkova glavna trobentača „Nordd. allg. Zeitung“ in „Post“ vse žile ter zakričala sta po vsej Evropi kratko, samo s par besedami, al glasno, na vsa usta, da to ni nič pomenilo. Mi v Rusiji ne verjamemo prav nič Bismarkovim trobentačem, zakaj prepričani smo, da dokler bota oba imenovana cesarja živa, se med Nemčijo in Rusijo ne bo nič posebnega zgodilo; ko pa bodo enega ali drugega izmed njih odnesli k očakom, tedaj se bo zgodilo to, kar Bismark uže davno pripravlja. On je s pomočjo Avstrije potisnil Dance v kot baltijskih zundov; on je potem potisnil tudi Avstrijo iz Nemčije in Italije, nazadnje je potisnil Francijo od Rena. Tega njemu še ni bilo zadosti; 1875. leta je on hotel Francijo potisniti v kot biskajskega morja ter jo oropati do nazega. Tega mu pa Rusija ni dovolila. To ga je razdražilo in on je hotel zato od Rusije terjati nekoliko milijardov rubljev. Al on vé, da tega na svojo roko ne more storiti; v to mu je treba pomoči. Kje pa take pomoči iskati, če ne pri avstrijskih Nemcih in Magjarih? Andrassy, kot pravi Magjar, menda je bil prec pripraven, mu roko podati ter iti z njim po eni poti. Al Bismark ni slep, on dobro vidi, in pokazal je Andrassyu kamen, na katerem bi se oba „prijatelja“ morda spodtaknila na svoji novi poti: to so avstrijski Slovani. Njim je treba najprej dati pogačico in piškotec, da bi sladka ustica molčala, ali pa celó vriskala od priarčne hvaležnosti. Bismark dobro vé, kaj dela. V bosno-hercegovinsko pogačico je on velel zapeči tudi Novopazarsko „figo“. Da je „borba s severnim velikanom“ cilj Bismark-Andrassyevega prijateljstva, o tem so se jugoslovanski patrijoti lahko prepričali, če so hoteli razumeti, kar so Bismarkovi oficijozni časopisi uže celi mesec pisali po povodu Bismarkovega popotovanja k svojemu magjarskemu prijatelju. Oči so se jim lahko odprle posebno te dni, o času Bismarkovega dohoda na Dunaj. Dunajski in berolinski oficijozni in poloficijozni listi in lističi so na vsa usta povedali, kak cilj ima Bismarkova združba z Andrassyem. Tako na priliko „Nordd. allg. Zeitung“ o dolgem članku, napisanem, kakor vredništvo trdi, na Dunaji, nam grozi med drugim to-le: „Določen memento je avstro-nemška zveza za panslavizem, kateri se mora s škripanjem zob umakniti v kot. Kedar bo ta stranka zaželela od skromnih želj*) pristopiti k delu, jo bote avstro-ogerska država in Nemčija srečali roka ob roko, prsi s prsi.“ — Kaj nam je dunajski dopisnik Bismarkovega organa povedal, to je menda vsem Slavjanom

*) Skromne želje so Slovanom tedaj vendar dovoljene — kako srečni smo!